

ŠACHOVÝ TÝDENÍK

VYDÁVÁ OBČANSKÉ SDRUŽENÍ PRAŽSKÁ ŠACHOVÁ SPOLEČNOST

4. ŘÍJNA 2007 ČÍSLO 40

ANAND MÁ DOUBLE

MS Viši Anand

Mistr světa v šachu Ind Viši Anand je nejen čerstvým vítězem nejsilnějšího turnaje roku, ale zároveň i světovou ratingovou

jedničkou, když se mu podařilo na říjnové listině FIDE jako jedinému přesáhnout hranici 2800 bodů. Na druhém místě je překvapivě Ukrajinec Vasilij Ivančuk, který se bojů o titul v Mexiku nemohl účastnit vůbec a jeho rating se vyšplhal na hranice 2787 bodů. Pomyslná bronzová medaile patří exmistru světa Vladimíru Kramnikovi (2785) a čtvrtý je Bulhar Veselin Topalov (2769). Skvělá sezona velmistra Sergeje Movsesjana se promítla v jeho ratingu 2670, se kterým se dostal v oficiálním žebříčku i před legendu světového šachu Anatolije Karpova. Nejlepší český šachista, velmistr David Navara je s nezměněným ratingem 2656 na padesátém čtvrtém místě.

Světová desítka

1. Anand, Viši	IND	(2801)
2. Ivančuk, Vasilij	UKR	(2787)
3. Kramnik, Vladimír	RUS	(2785)
4. Topalov, Veselin	BUL	(2769)
5. Lékó, Peter	HUN	(2755)
6. Morozevič, Alexnader	RUS	(2755)
7. Mamedjarov, Šakrijar	AZE	(2752)
8. Radžabov, Tejmur	AZE	(2742)
9. Aronjan, Levon	ARM	(2741)
10. Širov, Alexej	ESP	(2739)

Více o mistrovství světa v Mexiku na stranách 3 až 9

KASPAROV FOR PREZIDENT

Garry Kasparov

Bývalý mistr světa v šachu a možná nejlepší šachista historie Garry Kasparov je zase kousek blíž (byť stále ještě nereálně daleko...) své vysněné funkci, křeslu ruského prezidenta. Šachový fenomén se po svém odchodu ze světa šedesáti čtyřech polí již delší dobu angažuje v politickém životě Ruské federace. Jeho snaha o změnu domácích poměrů byla odměněna tím, že jej

jeho hnutí Jiné Rusko ve svých primárních volbách zvolilo za svého lídra do nastávajících ruských prezidentských voleb, které proběhnou v příštím roce. Kasparov získal šedesát šest hlasů ze 113 možných, a porazil tak svého hlavního oponenta Michaila Kasjanova. „Předkládáme občanům Ruska novou alternativu a musíme ji teď obhájit před tlakem oficiálních míst, který bude s blížícími se volbami stále větší a větší. Není nikdo, kromě nás, kdo by mohl postavit skutečně jiné Rusko,“ řekl Kasparov ve svém volebním projevu.

PSYCHOLOGIE ŠACHU

REMÍZY, ŽENY A OIDIPOVSKÝ KOMPLEX

Kromě publikace Jiřího Veselého Psychologický průvodce šachovou partií, která se však týká spíše psychologického vedení partie, nemá český čtenář--šachista mnoho příležitostí se seznámit s psychologickými aspekty hry. Cílem této rubriky bude tuto mezeru částečně zaplnit. Na úvod jsem připravil tři úlohy. Jejich řešení nalezne čtenář na straně 12.

1. Remízy a věk

V jednom výzkumu se zjišťovalo, jak se mění výkonnost šachových velmistrů v závislosti na věku. Jedním ze sledovaných faktorů byl počet nerozhodných výsledků. Myslíte si, že proporcionálně více remíz má: a) 30letý velmistr, b) 50letý velmistr, c) není rozdíl.

2. Šachy a ženy

Muži jsou daleko lepší šachisté než ženy. Např. v roce 1983 nebyla mezi 300 nejlepšími světovými hráči ani jediná žena. Jaké by mohly být důvody takového rozdílu?

3. Šachy a oidipovský komplex

Podle psychoanalýzy by záliba v šachu mohla mít původ v nevyřešeném oidipovském komplexu. Šachy představují symbolický boj proti otci (protivníkům král), který má být zabit. Navíc - daleko častěji nás šachy naučí otec než matka. Podle tohoto předpokladu by zájem o šachy, případně výkonnost šachisty, měly klesnout po smrti hráčova otce. Výzkum ukázal, že tento předpoklad: a) je pravdivý, b) není pravdivý.

Řešení na straně 12.

ŠACHOVÝ TÝDENÍK

**CHCETE DOSTÁVAT
ŠACHOVÝ TÝDENÍK
KAŽDÝ ČTVRTEK
ZDARMA DO SVÉ
E-MAILOVÉ SCHRÁNKY?**

**STAČÍ NAPSAT
NA ADRESU**

pavel.matocha@gmail.com

**NA STEJNÉ ADRESE
UVÍTÁME VŠECHNY
VAŠE PŘIPOMÍNKY
A PŘÍSPĚVKY**

Vydává občanské sdružení
Pražská šachová společnost.

BRONZOVÝ JANSA

Vlastimil Jansa

Český reprezentant velmistr Vlastimil Jansa obsadil na Mistrovství světa seniorů třetí místo, a přiveze se tak domů další cenný kov z nejvyšších seniorských klání. V závěrečném kole turnaje remizoval s vítězem Litevcem Butnoriusem a se ziskem osmi a půl bodu z jedenácti partií zaostal za zlatem jen o půl bodu. Stříbro si z Gmundu odváží ruský velmistr Jevgenij Vasjukov (2486) a těsně za medailovými pozice pak s horším pomocným hodnocením zůstal jeho krajan Jurij Šabanov (2431). Druhý český zástupce Rudolf Mesiarik skončil sto dvacátý čtvrtý a slovenský velmistr

Konečné pořadí

1. Butnorius, Algimantas	(2394) LTU	9b.
2. Vasjukov, Jevgenij	(2486) RUS	8,5b.
3. Jansa, Vlastimil	(2494) CZE	8,5b.
4. Šabanov, Jurij	(2431) RUS	8,5b.
5. Uhlmann, Wolfgang	(2417) GER	8b.
6. Faragó, Ivan	(2501) HUN	8b.

Ján Plachetka je s osmi body na sedmáctém místě.

LÉKÓ NENÍ ŽENA

Péter Lékó

Maďarský velmistr a pátý hráč světového žebříčku, velmistr Péter Lékó se šachem nekončí. V průběhu turnaje Mistrovství světa v Mexiku prosáky v šachovém tisku zprávy, že Péter do budoucna dává přednost svým univerzitním studiím, na která byl čerstvě přijat před kariérou ve světě šachu. Vysvětlení je ale zcela jiné a maďarský šachista jej podal na jedné z tiskových konferencí: „Je to celé nedorozumění. Na univerzitní studia byla přijata moje manželka, která má pochopitelně stejné příjmení jako já, tedy Lékó. Ona se nyní bude skutečně plně věnovat svému vysokoškolskému vzdělávacímu programu. Já pochopitelně ve světě šachu zůstávám.“ Říká s úsměvem maďarská jednička.

POLOFINÁLE KOŘISTÍ VOKÁČE

Čtyři volná místa pro nadcházející Mistrovství České republiky v šachu jsou již zaplněna. Z právě ukončeného poloфинаle, které bylo o víkendu ukončeno ve Žďáru nad Sázavou, si právo účasti v nejvyšší domácí individuální soutěži vybojovali velmistr Marek Vokáč (2443) a mezinárodní mistři Michal Konopka (2424), Vladimír Talla (2408) a Jan Bernášek (2514).

Devítikolový open, který o čtyřech postupových místech tradičně rozhoduje, se stal kořistí velmistra Vokáče, který v něm nasbíral sedm bodů a o půlku předstihl skupinu svých pěti pronásledovatelů, z nichž může být smutný jen mezinárodní mistr Jiří Jirka, jehož pomocné hodnocení odsunulo až na pátou, nepostupovou příčku. O postupová

místa na mistrovství republiky se utkaly i ženy a úspěch mohou po skončení turnaje slavit mezinárodní mistryně Petra Blažková (2255) a Kateřina Němcová (2269) a jako třetí se finálového turnaje díky výbornému výkonu ve Žďáru zúčastní i Tereza Olšarová (2078).

GM Marek Vokáč

ANAND MISTREM SVĚTA, KRAMNIKOVÍ CHYBĚL ŠPENÁT

Indický šachista a hráč číslo jedna současného světového žebříčku velmistr Viši Anand získal poslední zářijovou sobotu titul mistra světa v šachu. Titul mistra světa získal velmistr Anand ve své kariéře již podruhé, poprvé se stal mistrem světa FIDE v roce 2000, když ve finálovém zápasu hraném v Teheránu porazil velmistra Alexeje Širova. Titul získaný Anandem o víkendu v Mexiku je ovšem mnohem cennější, neboť do Anandových rukou přešla vláda nad již sjednoceným šachovým světem. Svůj primát však bude indický šachista nucen obhajovat v zápasu s dosavadním šampionem Rusem Vladimírem Kramníkem.

Právě Vladimir Kramnik měl být, a dlouho i byl, v Mexiku Anandovým hlavním soupeřem. Jeho poněkud suchopárná, byť na výsost účinná taktika remízovat černými a vyhrávat bílými slavila dlouho úspěch a Kramnik se držel

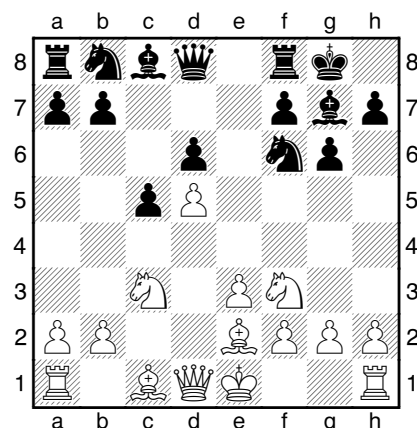
těsně za vedoucím hráčem turnaje. Čáru přes rozpočet mu ale udělal v devátém kole jeho krajan Alexander Morozevič. Morozevičovi se příliš nepodařila první polovina turnaje, ale do té druhé vstoupil jako vyměněný a na jeho rostoucí formu narazil i dnes již bývalý mistr světa.

ALEXANDER MOROZEVIČ (2758) – VLADIMIR KRAMNIK (2769)

Anglická hra [A34]
Mexico City 2007

1.c4 Alexander Morozevič byl v Mexiku jediným hráčem, který na Kramnika bílými vyzrál a snad byl zárodek tohoto úspěchu skryt i v tomto tahu. Morozevič nepřípouští Kramnikovu hlavní zbraň, ruskou obranu a míří ke komplikované hře, kdy by mohl bílé figury využít mnohem lépe. **1...c5 2.Jc3 g6 3.e3 Sg7 4.d4 Jf6 5.d5 0-0 6.Jf3 e6 7.Se2 exd5 8.cxd5 d6**

Bílému se jeho příprava na zahájení skvěle vydařila, a to zejména po psychologické stránce. Řídce hraným pořadím tahů se vyhnul Kramnikově důkladné domácí přípravě, eliminoval bezkrevnou ruskou a dostal mistra světa do pozice typu Moderního Ben-Oni, která mu určitě nebyla úplně příjemná.

9.0-0 Osud černého bělopolného střelce je v moderním Ben-Oni docela problematický, proto jej černí často mění za kteroukoli ze

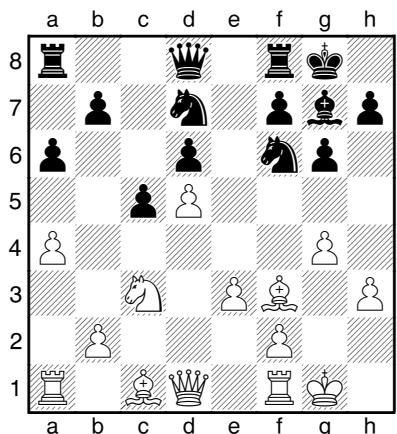

Mistr světa Viši Anand

soupeřových lehkých figur. Kramnik si vybral jezdce na f3. Jiný plán spočívá v tahu 9...b6 s dalším 10...Sa6 a výměnou bělopolných střelců s následným nástupem černých pěšců dámského křídla pomocí Jc7, a6, Vb8 a b5.

9...Sg4 Morozevič však po partii říkal, že „se vlastně nejedná o žádné Benoni, protože bílý pěšec je stále na e3 místo na e4 a právě toto pole může nyní bílý využívat pro své figury.“

10.h3 Sxf3 11.Sxf3 Jbd7 12.a4 a6 13.g4

13...c4 Černý by rád převedl svého jezdce z d7 na c5. Tím by uvolnil útulné místo svému kolegovi z f6 (třeba po postupu g4-g5), zvýšil svůj tlak na důležitý bod e4 a příležitostně se se svým jezdcem hrozil zjevit i na poli d3. Přesto všechno není asi zvolený tah zcela přesný. Na tiskové konferenci hodnotil mistr světa tento tah jako chybu a říkal, že měl raději zahrát 13...Vb8! s myšlenkou nástupu b7-b5 a hodnotil pozici jako lepší pro černého. Jestli není jeho hodnocení až příliš optimistické ponechávám na úvaze každého čtenáře. Dávám jen k zamyšlení to, že bílý prozatím neudělal žádnou zjevnou chybu a zároveň má určitou prostorovou převahu doplněnou o dvojici střelců... Kramnikem navrhované 13...Vb8! je ovšem bezesporu dobrou volbou.

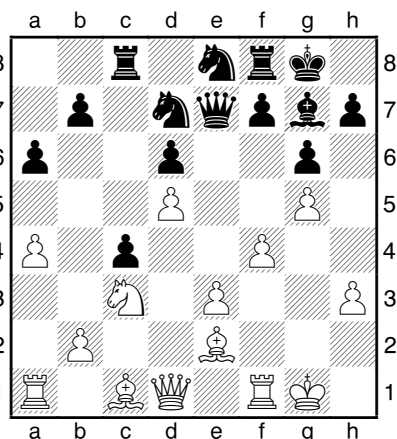
14.Se2! Morozevič předchází zmíněnému převodu jezdce a rád by v budoucnu pokračoval v nástupu svých pěšců na královské polovině šachovnice.

GM Alexander Morozevič versus GM Vladimir Kramnik

14...Vc8 Zajímavý je návrh z Rybí říše - program Rybka navrhuje nevíšmat si napadeného pěšce a stejně zahrát 14...Jc5! Po 15.Sxc4 Vc8 by černý měl za pěšce dostatečnou kompenzaci ve svých aktivních figurách a také v ne zrovna jisté pozici bílého krále. No, možné to je, ale dejte Morozevičovi jen tak pěšce...

15.g5 Je8 16.f4 De7 Bere svojí nejsilnější figurou pod dohled pole e4 kam by někdy rád přesunul některého ze svých jezdců. Jedna cesta vede přes pole c5 a druhá pak pomocí tahu f7-f6, následného dobrání jezdce z e8 a skokem na e4.

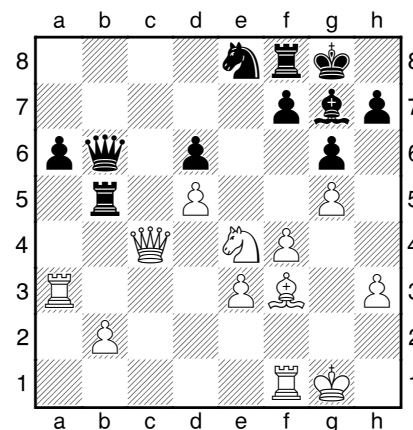
17.Va3 Vc5!? Kramnik přichází se zajímavým manévrem dámské věže na pole a5, odkud by rád prosadil postup b7-b5 a na pole c5 přesunul svého jezdce. Jiným tahem posilujícím kontrolu nad bodem e4 by bylo 17...f5!?

18.Sf3 Va5 19.Sd2 Jc5 20.De2 Černá věž na a5 stojí dostatečně podivně, ale využít toho pravděpodobně nejde. Například po 20.Jb1 zachrání černého taktika po 20...Sxb2 21.Sxa5 Sxa3 22.Jxa3 Dxe3+.

20...Jb3 21.Je4 Jxd2 Komplikace vznikající po 21...Vxd5 nejsou pro černého nijak zvlášť výhodné. 22.Dxc4 Vxd2 (po 22...Jxd2 23.Dxd5 Sxb2 24.Dxd2 Sxa3 25.Vb1 má bílý citelné plus) 23.Vxb3 d5 24.Dc5 Dxc5 25.Jxc5 s výhodou bílého.

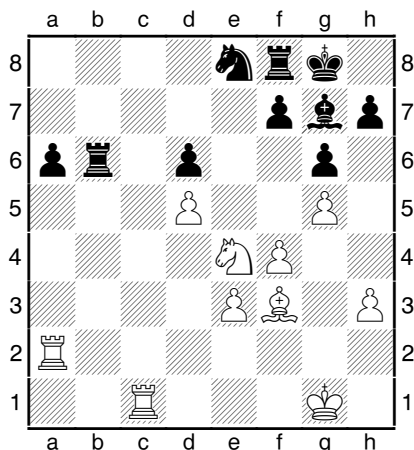
22.Dxd2 Dd8 [22...Dc7 23.Vc1]

23.Db4 b5 24.axb5 Vxb5 25.Dxc4 Db6 [25...Vxb2 26.Vxa6±]

26.Dc6!± Nakonec se pozice černé věže na a5 přece jenom projevila a donutila mistra světa k ne úplně hezkým tahům. Morozevič nyní prakticky vynucuje přechod do koncovky, kde bude mít díky slabému „a“ pěšci a podivným černým figurám na e8 a f8 velkou výhodu.

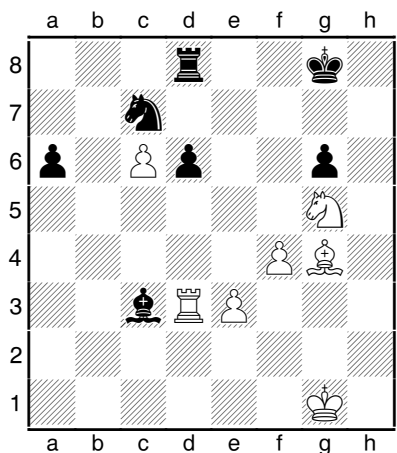
26...Sxb2 27.Dxb6 Vxb6 28.Va2
Sg7 29.Vc1

29...h6 Pochopitelný pokus o výměny materiálu a zjednodušení pozice, jehož nebezpečí ovšem je v otevření „h“ sloupce, kam mohou mít bílé věže při citelné prostorové převaze až proklatě blízko. Snad proto bylo možná dobré zvážit druhou cestu prostřednictvím 29...f6!?

30.h4 hxg5 31.hxg5 f6 32.Vc6! Vxc6 33.dxc6 fxc6 34.Jxg5 Jc7 Bílý volný pěšec, který se na šachovnici vynuceně zjevil, ještě podtrhnul problémy, do kterých se mistr světa dostal. Černý pochopitelně může volného pěšce blokovat, ale je otázkou, jestli své blokující figury nebude potřebovat na druhém konci šachovnice...

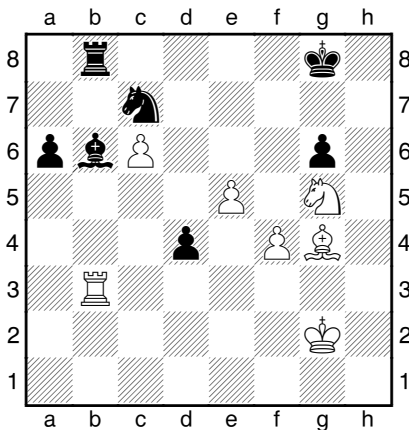
35.Vd2 Vd8 36.Sg4! Sc3 37.Vd3

37...Sa5 Lépe vypadá ústup 37...Sb4!?, kde střelec nebrání v případném pohybu pěšci „a“ a zároveň kryje i černé „děčko“.

38.Kg2 d5 39.e4 d4 40.e5 Sb6 41.Vb3 Vb8

4. ŘÍJNA 2007 ČÍSLO 40

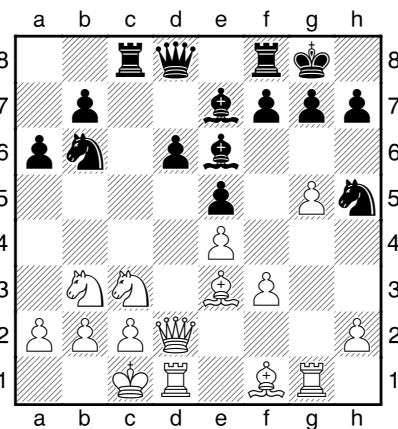

42.Vh3+ Všechny černé figury jsou soustředěny na dámském křídle, a tak se Morozevič rozhoduje zahájit rozhodující šturm na opačné straně šachovnice, kde se nalézá jen osamělý černý král. Sílu útoku by měli navíc umocnit různobarevní střelci.
42...Sa5 43.Vh6 Vb2+ 44.Kg3 Se1+ Několik šachů a postup černého „d“ pěšce není bílému nijak nebezpečný. Morozevič partii bez zvláštních problémů dokončí.
45.Kf3 d3 46.Vxg6+ Kf8 47.Vd6 d2 48.Ke4 1-0

Rusovi Morozevičovi bylo na turnaji souzeno sehrát klíčové partie. Poté, co se vypořádal s Vladimírem Kramníkem a svým vítězstvím snížil jeho naděje na obhajobu svého titulu, čekalo se, zda něco podobného neprovede i vedoucímu Anandovi. Sám vítěz turnaje označil posléze tuto partii za jednu ze svých nejobtížnějších a přiznal, že jej stála hodně energie. Vítězství v ní ho však posunulo hodně blízko k vytoženému výsledku.

**VIŠI ANAND (2792)–
–ALEXANDER MOROZEVIČ (2758)**
*Sicilská obrana [B90]
Mexico City 2007*

1.e4 c5 2.Jf3 d6 3.d4 cxd4 4.Jxd4 Jf6 5.Jc3 a6 6.f3 e5 7.Jb3 Se6 8.Se3 Jbd7 9.g4 Jb6 10.g5 Jh5 11.Dd2 Vc8 12.0-0-0 Se7 13.Vg1 0-0

14.Kb1 Téměř nutný profylaktický tah. Pokud by bílých chtěl zahrát okamžité 14.Df2, naběhl by si na silné 14...Vxc3! 15.Sxb6 (15.bxc3 Ja4f s iniciativou) 15...Sxg5+ (Svidler - Topalov, Wijk aan Zee 2004).

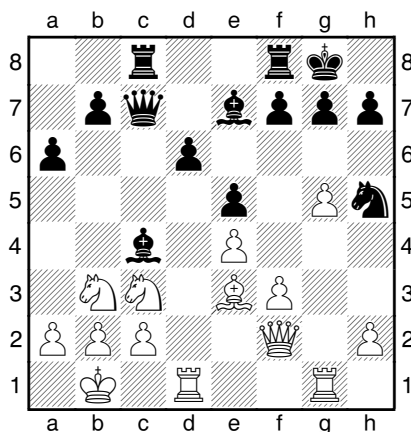
14...Dc7 Pozice není pro Ananda rozhodně nová. Proti dalšímu z účastníků turnaje, Maďaru Lékovvi ji hrál například v Monte Carlu 2003. Tam ale černý pokračoval 14...g6 a po 15.Df2 Jc4 16.Sxc4 Sxc4 17.Ja4 Se6 18.Jb6 Vc7 19.Dd2 Vc6 20.Jd5 Sxd5 21.exd5 Vc8 22.Dd3 Dd7 23.c4 f6! se mu podařilo dosáhnout dobré hry.

15.Df2 Bílý zahajuje boj o obsazení důležitého pole d5, na kterém

MS Viši Anand versus GM Alexander Morozevič

by nejraději dobral figurou. 15...
Jc4 16.Sxc4 Sxc4 Plně možné a již
 také několikrát hrané je jistě i 16...
 Dxc4

17.Jd5 Jinou cestu na klíčové pole
 si vybral Peter Lékó v partii proti
 Svidlerovi: 17.Ja4 b5 18.Jb6 Vb8
 19.Jd5 Sxd5 20.Vxd5 f5 21.gxf6
 Jxf6 22.Vd3 b4 s nejasnou hrou
 (Lékó - Svidler, Dortmund 2004).

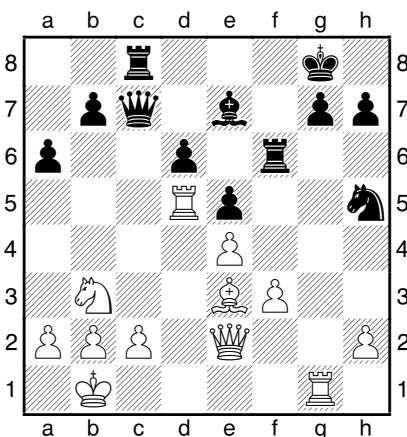
17...Sxd5 18.Vxd5 f5 Standardní
 postup, který je často možno pro-
 vést až po přípravném tahu g7-g6.
 Ten se v této partii podařilo Moro-
 zevičovi ušetřit.

19.gxf6 Vxf6 Ruský velmistr plá-
 nuje založit protihru na tlaku na
 bílé pěšce královského křídla (f3
 a h2) prostřednictvím tahů Dd7-h3
 a Vcf8. To by mohlo bílé síly dosta-
 tečně zaměstnat... Dobře hratel-
 né bylo pochopitelně i 19...Jxf6
 20.Vd3, jen černý nesmí „kombi-
 novat“ a zahrát 20...Jxe4?, a to pro
 trvalé následky spojené se zálud-
 ným 21.Dg2 a výhrou bílého.

GM Péter Lékó

20.De2

20...Jf4?! Skok jezdcem byl po par-
 tií předmětem Anandovy kritiky,
 protože přeživší bílý jezdec by měl
 být silnější černého střelce. Lepší
 bylo stupňovat tlak na královském
 křídle pomocí 20...Vcf8!?

21.Sxf4 Vxf4 22.Vd3! Bílý by rád
 oslabil protihru černého nějakou
 tou výměnou a tak vytváří hrozbu
 23. Vc3. Při redukovaném mate-
 riálu je pak případný jezdec na d5
 mnohem silnější figurou.

22...Dd7 23.Jc1 Vcf8 24.a3 Podob-
 ný převod jezdce ke klíčovému
 poli pozice použil před několika
 dny v Karlových Varech Sergej
 Movsesjan. Urychlit převod jez-
 dce na výstavní pole nešlo urychlit
 pomocí 24.Dg2 g6 25.Je2, protože
 pak by si černý mohl připravit
 dostatečnou protihru prostřednic-
 tvím 25...Vh4 26.Jc3 Dh3 27.Jd5
 Dxc3 28.Vxc3 Sd8 s hrou proti pěš-
 cům h2 a f3.

24...Kh8? Pravděpodobně přílišná
 ztráta času. Morozeviče za ústup
 králem téměř všichni komentá-
 toři pokárali, ale nezdá se, že by
 uvedli nějakou prokazatelně lepší
 odpověď. Zajímavě by mohlo snad
 vypadat 24...De6 a na programové
 25.Ja2 Df7 26.Vf1 hrdinsky prorazit
 blokádu 26...d5!? 27.Jc3! (*Braní na
 d5 nebude asi nijak zvlášť účinné:
 27.exd5 e4! a k silné redukcí mate-
 riálu vede druhé braní 27.Vxd5
 Vxf3 28.Vxf3 Dxf3 29.Dxf3 Vxf3
 a nyní dobře nejde 30.Vxe5 pro
 30...Sd6 31.Vf5 Vxf5 32.exf5 Sxh2
 s výhodou černého!*) 27...d4 28.Jd5
 Vh4 a zdá se, že v pozici by mohlo
 být ještě leccos nejasného.

GM Levon Aronjan

25.Ja2 Dh3 26.Vg3 Dh5 [26...
 Dd7!? 27.Dg2 Sh4]

27.Dg2! Nyní Anand vše pokryl
 a možnost dalšího stupňování tla-
 ku na bílé pěšce už není vidět.

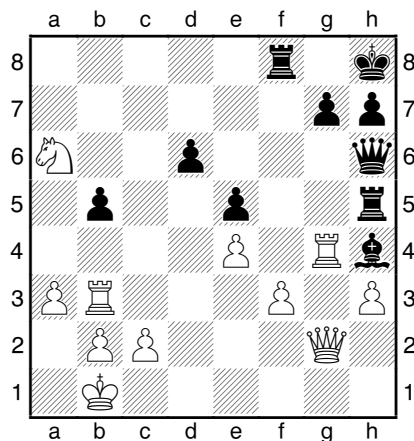
27...Vh4 28.h3 Dh6 29.Vb3?!
 Indický velmistr chce ještě zesílit
 svoji jezdcovou piruetu a vynucu-
 je tah b7-b5. Po něm bude skok na
 b4 spojen s napadením černého
 pěšce a získkem tempa. Pravděpo-
 dobně ale bylo ještě silnější oka-
 mžitě 29.Jb4, s myšlenkou 29...
 Vh5 30.Jd5 Sh4 31.Vg4 Sd8 32.f4!
 exf4 33.Jxf4 Vxf4? 34.Vxf4 Dxf4
 35.Vf3+- (IM Notkin).

29...b5 30.Jb4 Vh5 31.Df1 Vede
 jen k opakování tahů.

31...Vh4 Hrozí Vxe4.

32.Dg2 Vh5 33.Jxa6 Sh4 Na pokus
 o průlom 33...d5 by následovalo
 34.Jc7 d4 35.Jxb5±.

34.Vg4

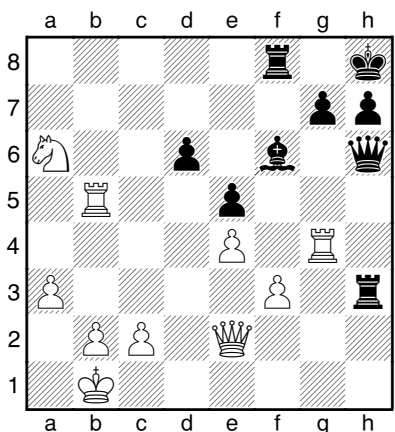
34...Sf6?! Tah střelcem překrývá
 dráhu věži z f8. Lepší bylo del-

ší 34...Sd8 35.Vxb5 Vxh3 s okamžitým napadením pěšce f3.

35.De2?! Lépe vypadá zahrát bez prodlení 35.Vxb5 a na 35...Vxh3 pokračovat 36.Jb4 s tím, že černé protiútoky postrádají dostatečnou sílu. Po 36...Vh1+ 37.Ka2 Vh2 (37...Dc1 38.Vb7 Da1+ 39.Kb3) šlo hrát 38.Dg1 Dd2 39.Vb7 g6 40.Db6±.

35...Vxh3 36.Vxb5 Pokud Anand zamýšlel vzít na b5 dámou, pak zřejmě podcenil variantu 36.Dxb5 Vh1+ 37.Ka2 Dc1, kde má černý nebezpečnou protihru.

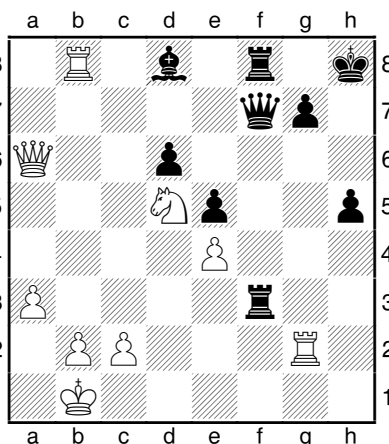
36...Sd8 Černý měl možná vyzkoušet 36...Vh1+ 37.Ka2 Dc1.

37.Vb8 Nelze 37.Vb3 pro 37...Vhx3! 38.Vxf3 Dh1+.

37...Df6 38.Jb4 Vxf3 39.Jd5 Df7 40.Da6 h5 Bílý jezdec na d5 je zjevně silnější černého střelce na d8. Na druhé straně by mohl zmíněný střelec při volných pěšcích na opačných křídlech své bězce podporovat o něco lépe než bílý šemík. V tom by mohla spočívat

Morozevičova šance na přežití. A proto také vystřelil ze startovní pistole...

41.Vg2 Se zajímavými cestami přišli někteří komentátoři on-line přenosů. GM Sergej Šipov objevil také velice zajímavou variantu spočívající v 41.Vb7? Vf1+ 42.Ka2 Va1+! 43.Kxa1 Df1+ 44.Dxf1 Vxf1+ 45.Ka2 hxg4 46.Vb8 Vf8 47.Je3 g3 48.a4 Kh7 49.a5 Sg5! 50.Vb3 (50.Vxf8 Sxe3-+) 50...Va8 51.Jf5 Vxa5+ 52.Kb1 Sf4 53.Jxg3 Va4 s výhodou černého.

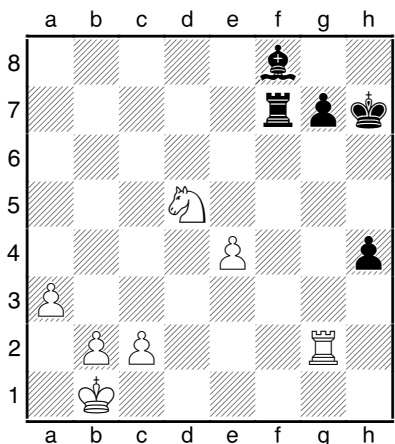

41...h4? Dávat druhého pěšce se už černému nevyplatí. Lépe bylo 41...De6, i když s výhodou bílého.

42.Dxd6 Se7 [42...h3 43.Vh2]

43.Dxe5 Vxb8 44.Dxb8+ Kh7

45.Dc7 Sf8 46.Dxf7 Vxf7

47.Vg4! Černý pěšec již nikam neuteče a osud partie je zpečetěn.

47...Vf1+ 48.Ka2 Vh1 49.e5 Sc5 Spásu černému nevymodlí ani okamžité 49...h3 50.e6 h2 51.Vh4+ Kg6 52.e7 Sxe7 53.Jxe7+ Kg5 54.Vh8, když bílý volný pěšec je přinejmenším stejně rychlý, ale zároveň nebezpečnější...

50.e6 Kh6 51.Vc4 h3 52.Vxc5 h2 53.Je3 Va1+ 54.Kxa1 h1D+ 55.Ka2 De4 56.Ve5! 1-0

Bezespornu největší překvapením turnaje byl výkon izraelského velmistra běloruského původu Borise Gelfanda. Dělení druhého místa s exmistrem světa Kramnikem je pro něho rozhodně velkým úspěchem. Boris Gelfand si své účasti v Mexiku velice cenil a svůj výkon následně i ohodnotil slovy: „Přijel jsem si sem prostě zahrát dobré šachy a to se mi ve většině partií i povedlo. Jestli jsem tady hrál nejlépe v životě, to opravdu nevím. Je to těžké porovnávat s minulostí, ale v letošním roce to byl určitě můj nejlepší turnaj. Snažil jsem se prostě hrát partii od partie a nijak zvlášť netaktizovat a to se mi podařilo. Měl jsem i tady špatné dny, ale to k tomu patří.“ Ohledně Anandova prvenství a zisku titulu pak říká: „Je těžké říci, jestli je teď Viši jasně nejlepším hráčem současnosti. Je mistrem světa, vyhrál tento turnaj s bodovým náskokem a tady měl šanci hrát každý. Nebylo to jako když hrál Kramnik s Kasparovem. Dokonce i Topalov tu mohl hrát. Ale dobrovolně podepsal smlouvu o zápase s Kramnikem. Víte, Anand nevyhrál jenom tento turnaj, ale celý cyklus zápolení o nejvyšší titul, tak je jasným mistrem světa. Jeho zápas s Kramnikem bude určitě skvělý a uvidíme spoustu nádherných partií. Je těžké říci, kdo bude favoritem. Všechno bude záležet na jejich momentální formě.“ Jednu ze svých skvělých partií na turnaji sehrál velmistr Gelfand proti arménské jedničce Levonu Aronjanovi.

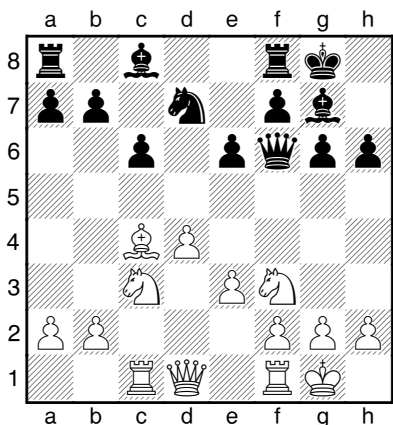
LEVON ARONJAN (2750)– –BORIS GELFAND (2733)

*Dámský gambit [D43]
Mexico City 2007*

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Jf3 Jf6 4.Jc3 e6 5.Sg5 h6 6.Sxf6 Dxf6 7.e3 Jd7 8.Sd3 dxc4 Změna oproti partii prvního kola, kde zvolil Petr Svidler proti mistru světa 8...g6 Po 9.e4 dxc4 10.e5 De7 11.Sxc4 Sg7

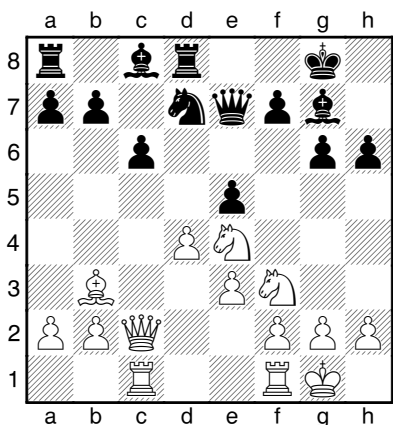
12.0-0 0-0 jejich sezení skončilo rychlou remízou.

9.Sxc4 g6 10.0-0 Sg7 11.Vc1 0-0

12.Je4!? V pozici, která je Borisu Gelfandovi důvěrně známá, přichází Aronjan s méně častým pokračováním. Nizozemec Jan Timman na Gelfanda zkoušel 12.Ve1 Vd8 13.De2 De7 14.Je4 a5 15.Sb3, ale na více než na remízu v jejich olympijské partii z roku 1996 nedosáhl.

12...De7 13.Sb3 Vd8 14.Dc2 e5!?

15.Vfe1! Velmistr Aronjan brání uvolnění černého výměnou v centru, po které by byla jeho dáma na velice choulostivé pozici.

15...Kh8! S úmyslem pokračovat v nástupu v centru prostřednictvím postupu f7-f5. Špatně by podle velmistra Goluběva dopadl druhý ústup krále 15...Kh7? Bílý by pak mohl získat značnou výhodu pomocí 16.Sxf7! Dxf7 17.Jeg5+

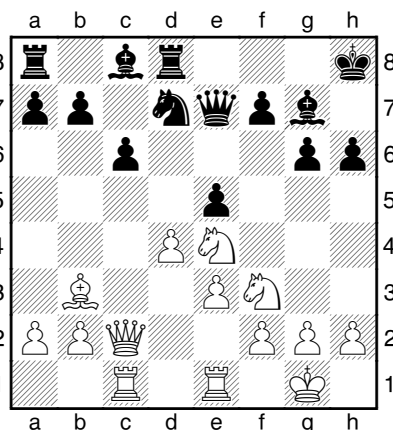
Konečné pořadí

1. Anand, Viswanathan	IND	(2792)	9
2. Kramnik, Vladimir	RUS	(2769)	8
3. Gelfand, Boris	ISR	(2733)	8
4. Lékó, Peter	HUN	(2751)	7
5. Svidler, Peter	RUS	(2735)	6,5
6. Morozevič, Alexander	RUS	(2758)	6
7. Aronjan, Levon	ARM	(2750)	6
8. Griščuk, Alexander	RUS	(2726)	5,5

GM Levon Aronjan versus GM Boris Gelfand

hxg5 18.Jxg5+ Kg8 19.Jxf7 Kxf7 20.Db3+.

16.g4!?! Velice neobvyklý tah, který radikální cestou brání výše avizovanému postupu. Tah je Aronjanovou domácí přípravou, protože pozice na diagramu není rozhodně šachové teorii i praxi neznámá. Bílý má i jiné tahy, například 16.Jg3 nebo 16.Jc5, ale zdá se, že více než k rovné hře jej přivést nemohou. „Analyzoval jsem ten tah již v přípravě na partii,“ řekl Levon Aronjan na tiskové konferenci. „Po tahu g4 vzniká velice složitá a oboustranně ostrá pozice, která je pro hru na výhru ideální. Ale později se mi moje pozice pozvolna přestávala líbit a pak jsem prostě udělal chybu.“

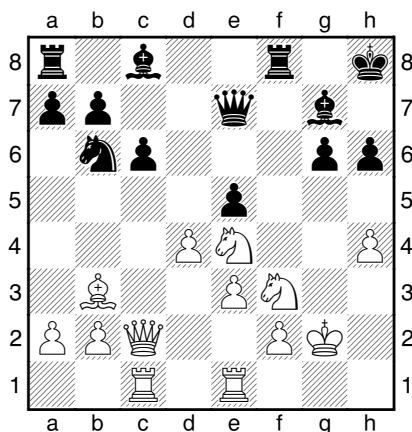
16...Vf8! Jeden z tahů, jejichž nalezení označil Boris Gelfand za poměrně složité. Na okamžité 16...f5? by bílý s velkou pravděpodobností zahrál 17.gxf5 gxf5 18.Jg3! s velkou výhodou.

17.g5! f5!?! 18.gxf6 Sxf6 Špatné bylo 18...Jxf6?! 19.Jxe5 Sf5 20.Dc5!

19.Kg2 Možná že se jedná o první nepřesnost. Velmistr Goluběv při analýze pro www.chesspro.ru doporučoval jako lepší 19.Jg3!? Kh7 20.Kh1 Sg7 21.De4! Df6 22.Jh4 Dg5 23.Sc2 Vxf2 24.Vf1!? Vxc2! 25.Jf3!? Vxh2+ 26.Kxh2 s nejasnou hrou.

19...Sg7 20.h4? Lépe vypadá 20.Dd3!?

20...Jb6! „Myslel jsem původně, že na 20...Jb6 zahrají 21.Dc5, ale až pozdě jsem si všiml, že černý by pak mohl zahrát 21...Dd7 22.Jxe5 Dh3+ 23. Kg1 Sf5 a poté černý zahraje klidně Jd7 a stojí prostě dobře. Prostě jsem tu pozici špatně ocenil. A z toho také pramenil další chybný tah,“ komentoval průběh partie velmistr Aronjan.

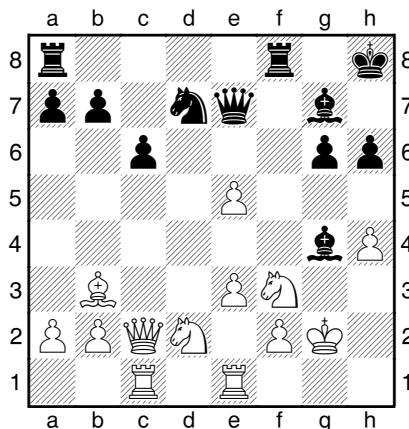
21.dxe5? Chyba, která partii pravděpodobně rozhodla. Správné bylo druhé brání jezdcem 21.Jxe5!, po

čemž není žádnou konkrétní výhodou černého vidět.

21...Sg4!? Dobré je i pokračování 21...Vxf3. „Viděl jsem ten tah, ale zdálo se mi, že můj tah střelcem je dostatečně silný a že po něm stojím výrazně lépe. Neměl jsem dostatek času na to, abych se nad braním věží hlouběji zamyslel... Možný tah v té pozici je i 21...Sf5. Vůbec to nemusí být špatný tah. Ale když jsem s dvanácti minutami na hodinách uviděl dobrý tah, tak jsem jej zahrál,“ vysvětluje běh věci v partii její vítěz.

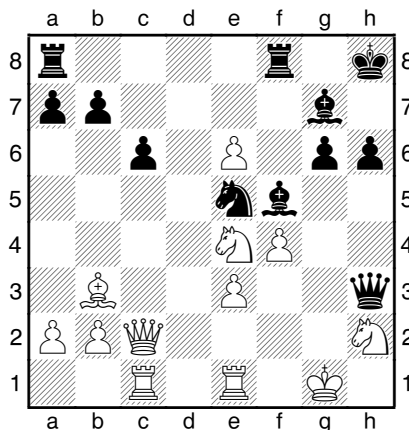
22.Jed2 Rybka tvrdí, že 22.Jd4 bylo lepší a značně úpornější.

22...Jd7!-+

23.e6 Z prohrané pozice bílému nepomůže ani 23.Dxg6. Černý klidně vezme 23...Jxe5! 24.Jxe5 Vxf2+! 25.Kxf2 Dxh4+ 26.Kg1 Sxe5 a partii vyhraje.

23...Je5! 24.Jh2 24...Dxh4 25.f4 Sf5! 26.Je4 Dh3+ 27.Kg1 Špatný bílý král musí partii rychle rozhodnout.

27...Jf3+ 28.Jxf3 Dxh3 29.Jg5 hxg5 30.Dh2+ Dh5! 31.Dxh5+ gxh5

4. ŘÍJNA 2007 ČÍSLO 40

32.e7 Vfe8 33.Vc5 Sg4 34.Vxg5 Vxe7 35.Kg2 Sf6 36.Vg6 Vf8 37.e4 Sf5 38.Vh6+ Kg7 39.Vxh5 Sxe4+ 40.Kh2 Sd5.

0-1

Nový mistr světa svoji účast na turnaji zhodnotil: „Ten turnaj byl pro mě něco jako sen. Ještě včera jsem tvrdě pracoval, ale dneska jsem se rozhodl hrát klidně a solidně a nabídnout remízu. Je to podruhé, co jsem se stal mistrem světa, ale tentokrát je to již ten sjednocený titul, a tak si ho cením mnohem více a jsem opravdu velice šťastný. V zásadě jsem se svými partiiemi tady v Mexiku spokojen. Myslím, že jedinou opravdu těžkou pozici jsem měl v předposledním kole s Alexandrem Griščukem. Tam jsem byl velice blízko k porážce. Sice bych i tak vedl o půl bodu, ale všechno by bylo mnohem těžší. Těžko teď mluvit o nějaké mé nejlepší partii tady. Velice zajímavé partie, které mě stály hodně energie, byly například s Griščukem, Aronjanem pochopitelně s Morozevičem. Opravdu je těžké vybrat. Určitě jsem ale velice spokojený s tím, jaké šachy jsem tady hrál.“ K obhajovacímu zápasu s Vladimírem Kramnikem zatím Viši Anand mluvit nechtěl: „Já teď opravdu nevím. Abych byl upřímný, rád bych si užil ten dnešní pocit štěstí a starosti bych odložil na jindy.“

Příliš spekulovat o výsledku budoucího zápasu Anand-Kramnik nechtěl Anandův soupeř z posledního kola, Maďar Péter Lékó, který si již s Kramnikem o nejvyšší titul jeden zápas zahrál: „Nemyslím, že by ode mě potřeboval Viši radu, jak hrát s Kramnikem. Už spolu sehráli hodně partií a i zápasů. Například v rapid šachu v Mainzu. Je samozřejmě skvělé vyhrát titul mistra světa v turnaji, ale obhájit ho pak i v zápasu s Kramnikem znamená, že jste absolutním králem. A to je přesně to, co chce Viši udělat. Z vlastní praxe ovšem

GM Vladimir Kramnik

vím, s jakou vážností se Kramnik k takovým zápasům připravuje. Bude to velký zápas, jen nevím, co Viši udělá s tou ruskou. Myslím, že se prostě budou hrát jiná zahájení,“ říká s úsměvem na rtech velmistr Lékó a dodává: „Jsme s Višim již dlouhá léta velice dobrými přáteli a vždycky jsem mu přál, aby se stal mistrem světa, a bylo pro mě tedy cosi opravdu zvláštního, když jsme spolu měli hrát poslední partii a mohl jsem být tím prvním, kdo mu k jeho titulu popřeje. Jsem opravdu rád, že se Višimu splnil jeho dlouholetý sen. Už jenom proto, že vím, jak tvrdě na jeho vyplnění pracoval.“

Těžký úkol získat svůj ztracený titul zpět čeká nyní na Vladimíra Kramnika. Má sice oproti Anandovi mnohem větší zápasové zkušenosti, ale pokud si velmistr Anand zachová svoji současnou formu, pak Kramnika duet Ruská-Katalán rozhodně spasit nemusí. Jednu z možných cest z zisku titulu naznačil na tiskovce po jejich vzájemné partii Levon Aronjan. Na otázku, co by měl Kramnik udělat, aby získal svůj titul zpět s nadsázkou dopověděl: „Nevím, co bych mohl Vladimírovi poradit. Snad jen to, že by měl jíst více špenátu.“

Václav Pech

FRANTIŠEK ZÍTA

NEBEZPEČÍ VELKÝCH MISTRŮ

Před čtyřiceti lety, 1. října 1977 zemřel v Praze známý šachový mistr a reprezentant Československa na několika šachových olympiádách mistr František Zíta.

František Zíta se narodil 29. listopadu 1909 v Praze a titul šachového mistra mu byl udělen v roce 1950. Byl mnohonásobným účastníkem přeborů republiky, reprezentoval tehdejší Československo na mistrovstvích Evropy, v mezinárodních zápasech i na šachových olympiádách. Jeho největší úspěchy, alespoň podle historického přepočtu ELO, spadají do let 1936-1944, kdy se celkem třikrát objevil i v sestavě našeho týmu

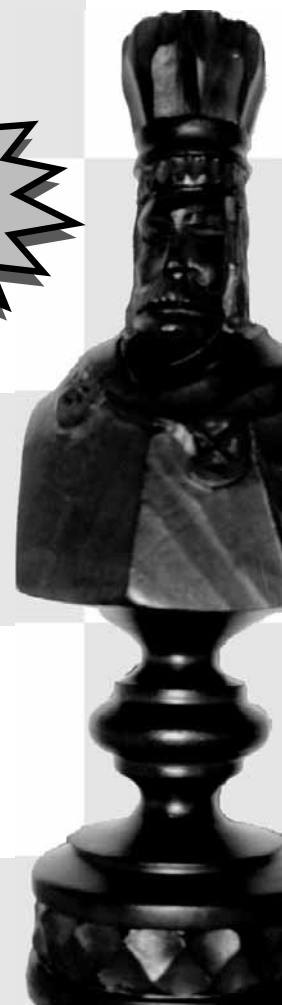
na olympiádě či Turnaji národů. V roce 1936 v Mnichově získal František Zíta 7,5 bodu v jedenácti partiích, což zopakoval i v roce 1939 na olympiádě v Buenos Aires. Ve Stockholmu 1937 se mu tolik nedařilo a musel se spokojit s padesátiprocentním ziskem (5,5 bodu z jedenácti partií). Na velice silně obsazeném Durasově memoriálu hraném v roce 1942 byl pátý, když si do svého zisku šesti a půl bodu z jedenácti partií zapsal i cennou remízu (s pěšcem více!) v partii s vítězem turnaje a mistrem světa Alexandrem Aljechinem. I tato partie dala za pravdu těm, kteří říkali, že Fran-

tišek Zíta, který se na počátku své dráhy podepisoval pod komentáře k partiím se dvěma „t“ jako Zitta, je velice nepříjemným soupeřem i pro ty nejsilnější šachisty, ale nedovede na objednávku porážet slabší soupeře. Tuto větu potvrdil následně i o více jak dvacet let později, když na Mistrovství České republiky 1962 v Praze sice skončil až osmý se ziskem 10,5 bodu z devatenácti partií, ale kromě prohry s vítězným Luďkem Pachmanem dokázal v bojovných partiích odremizovat celou plejádu tehdejších favoritů, kterými byli velmistři Miroslav Filip, Vlastimil Hort,

- ♟ *šachové soupravy*
- ♟ *samostatné šachovnice*
- ♟ *šachové figurky*
- ♟ *šachové počítače*
- ♟ *šachové stolky*
- ♟ *šachová literatura*
- ♟ *časopisy*

- ♟ *stolní hry* (dáma, backgammon, go ...)
- ♟ *hlavolamy*
- ♟ *šachové programy*
- ♟ *šachové hodiny*
- ♟ *medaile a poháry*
- ♟ *zahradní šachy*
- ♟ *pronájem vybavení*

www.sachy.biz

*Podmínky akce najdete na www.sachy.biz

Vzorková prodejna:

OD Kotva, 3. patro, Nám. Republiky 8, Praha 1

tel. prodejna: 224 801 337, kotva@hsh.cz

Telefonické objednávky: 724170260, expedice@hshsport.cz

Informace o produktech: info@sachy.biz

Lubomír Kaválek a Jan Smejkal. Rekord mírumilovnosti, pro poslední léta jeho tvorby snad i příslovečné, dosáhl na mistrovství republiky v Brně roku 1964, kde všech 17 partií přivedl ke smírnému konci.

Dlouhá léta hrával v extraligovém týmu Dopravní podniky Praha, kde tehdy působili také velmistři Miroslav Filip a Jan Smejkal. Také jako důchodce se pravidelně zúčastňoval odborářských turnajů dopravních podniků měst Prahy, Brna, Bratislavy, Ostravy a Košic. Několik let také vedl šachovou hlídku ve Svobodném Slově a v Československém šachu, kde vedl do roku 1977 rubriku „Před x lety se psal rok...“. Tu po něm následně převzal brněnský šachový historik Jan Kalendovský. František Zíta byl činný i na poli šachové kompozice, složil několik studií, a tudíž je možno jej nalézt i v databázích šachových komponistů. Zároveň také pracoval jako trenér mládeže, rád hrával s dětmi simultánky.

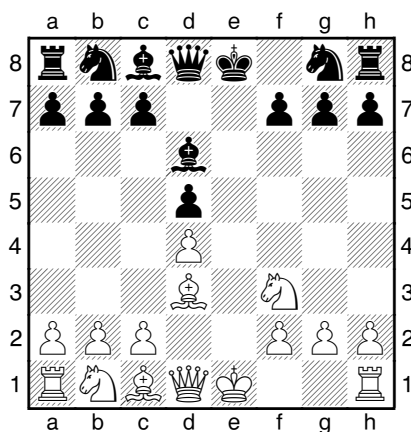
AMOS POKORNÝ— —FRANTIŠEK ZÍTA

Francouzská obrana [C01]

Zlín 1943

Komentuje: František Zíta

1.e4 e6 2.d4 d5 3.exd5 exd5 4.Jf3 Sd6 5.Sd3

5...Jf6 Přesnější je 5...Sg4, jak na černého hrál v 10. kole Fichtl, s dalším Jc6.

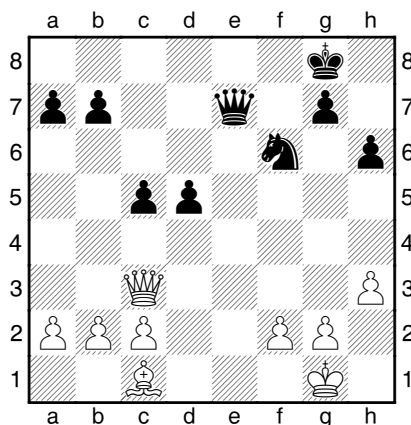
4. ŘÍJNA 2007 ČÍSLO 40

6.0-0 0-0 7.Jc3 Sg4 8.Sg5 c6 9.Dd2 Jbd7 Na turnaji v Chocni 1944 hrál černý s mistrem Thelenem v této pozici Sxf3 10.gxf3, s dalším Jbd7, což je rozhodně lepší.

10.Jh4 Ve8 11.h3 Nyní se ukazuje, proč skutečně byl lepší tah, hraný v partii Thelen-Zíta. 11...Se6 12.Jf5 Správné pokračování bylo f4 Jdf8 a 13.f5!, pak by stál černý mnohem hůře. Nešlo by totiž na 12.f4 h6? pro prosté 13.Sxh6!

12...Sxf5 13.Sxf5 Dc7 14.Vae1 h6 15.Se3 Lepší bylo ovšem vzít jezdce na f6. Na 15.Sh4 by černý hrál 15...g5! 15...Jf8 16.Dd1 Ve7 17.Sc1 Vae8 18.Vxe7

Vxe7 19.Ve1 Je6 20.Sxe6 Nutné, neboť hrozí Jxd4. Kdyby hrál bílý 20.Je2, přijde jednoduše Da5. 20...fxe6 21.Dd3 e5 22.dxe5 Sxe5 23.Ve2 Sxc3 24.Vxe7 Dxe7 25.Dxc3 c5

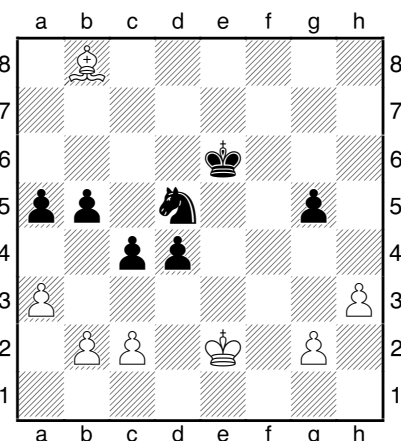

Černý si dosti jednoduchým způsobem zjednal dvě výhodičky: převahu pěšců na dámském křídle a „koňskou kvalitu“. Obě z nich také přesně uplatní.

26.De3 Dxe3 27.Sxe3 d4 28.Sf4 Kf7 29.Kf1 Ke6 30.Ke2 c4 31.f3 b5 32.a3 Jd5 33.Sb8 a5 34.f4 g5 35.fxg5 hxg5

Před čtyřiceti lety zemřel český mistr František Zíta, který úspěšně reprezentoval Československo na mnoha šachových olympiádách.

36.Kf3? Snad šlo ještě zkusit Kd2, ale i tak by bílý prohrál, byl mimo to také ve velké časové tísní.

36...b4 Není již záchrany, neboť jeden z černých pěšců projde až na první řadu. Hraje-li totiž bílý 37.axb4, přijde 37...a4! s dalším c3.

37.a4 d3 0-1

Václav Pech,
s použitím materiálů
Jana Kalendovského.
Komentář k partii použit z knihy
Jan Foltys,

I. zlínský šachový turnaj,

str. 55

REMÍZY, ŽENY A OIDIPOVSKÝ KOMPLEX

Řešení úloh ze strany 1

1. REMÍZY A VĚK

Padesátiletý velmistr má obvykle více nerozhodných výsledků než třicetiletý. Důvody mohou být tyto:

1. Vyhýbání se riziku. Pro většinu hráčů je trpkost porážky silnější než sladkost vítězství a čím je člověk starší, tím více to platí. Mladí hráči musí v boji o místo na slunci počítat s prohrami a utrpením. Situace starších hráčů, kteří již úspěchů dosáhli, je však jiná – své kvality prokázali a teď jde o to vydobyté postavení a respekt neztratit. Často se z nich stávají tzv. remízoví velmistři.

2. Bojovnost, agresivita souvisí s hladinou testosteronu, ta s věkem u mužů klesá. Obecně platí, že starší lidé nejsou tak radikální, jsou smířlivější.

3. Pohodlnost, horší fyzická kondice.

2. ŠACHY A ŽENY

„Když se žena chystá udělat nějaký dobrý tah, myslí na to, jak při tom bude vypadat.“

Ed. Lasker

Důvodů se nabízí celá řada, všechny svým dílem přispívají ke konečnému výsledku. Podle mého názoru je však nejzásadnější příčinou rozdíl v IQ, resp. v jeho rozložení (viz bod B.1).

A. Sociální důvody

1. Dívky nejsou vedeny k tomu, aby hrály šachy, proto jich hraje šachy daleko méně než mužů, což se logicky odrazí v jejich absenci mezi nejlepšími hráči.

2. Ženy nejsou vedeny k soutěživosti.

3. Šachy jsou jenom hra a ženy jsou v přístupu k životu odpovědnější; prostě je jen málokdy najdeme mezi těmi svatými tichými bláznými (např. sběratelé krabiček od sirek).

B. Biologické důvody

1. Rozdíl souvisí s inteligencí. V řadě současných výzkumů se ukazuje, že muži mají v průměru o 4 body vyšší IQ. Jiným – a možná zásadnějším důvodem – je to, že inteligence mužů a žen není stejně rozložena, rozdíl je ve směrodatné odchylce od průměru, kterou mají muži větší, takže i kdyby bylo průměrné IQ stejné, výkony mužů jsou extrémnější, což se v praxi projevuje tím, že světová šachová špička je tvořena bez výjimky muži.

2. Muži jsou agresivnější (to souvisí s jejich v průměru 10x vyšší hladinou testosteronu). Ženy nemají onen pověstný „killer instinct“.

2. Šachy jsou, i když se to nezdá, fyzicky náročné. Ženy nemají takovou fyzickou kondici.

Jako kuriozitu uvádím vyjádření jedné pražské šachistky, podle které je to z důvodu, že „nedokáží pět hodin nežvanit“. V každém případě by bylo zajímavé zjistit, ve které z šachových disciplín (např. bleskový šach, korespondenční šach, skladební šach) se výkon žen nejvíce přibližuje výkonu mužů.

3. ŠACHY A OIDIPOVSKÝ KOMPLEX

Žádný výzkum na podobné téma nebyl bohužel dělán, ale i kdyby se ukázalo, že šachisté po smrti svých otců hrají vesele dál, pro hypotézu by to neznamenovalo vyvrácení. Zastánci psychoanalýzy totiž řeknou, že se nejedná o boj proti skutečnému otci, ale proti jeho internalizované představě, která je na tom skutečném nezávislá.

Psychoanalytické hypotézy je téměř nemožné testovat, to jim však neubírá na zajímavosti.

Petr Bakalář (bakalar.petr@volny.cz)

Šachový magazín

www.sachinfo.cz

ŠACHinfo

**8x ročně potěšení
pro každého
šachového fanouška!**

- rozhovory
- teorie
- problémový šach
- korespondenční šach
- komentované partie z nejdůležitějších světových i domácích akcí
- Koncovky
- Hádání tahů
- soutěžní křížovka
- Co-kdy-kde
- a další...

- V každém čísle barevná příloha
- pevná vazba
- minimálně 100 stran

Roční předplatné 550 Kč

VYDÁVÁ:

ŠACHinfo

Ing. Břetislav Modr

pošt. příhr. 3

150 21 Praha 5

info@sachinfo.cz

www.sachinfo.cz

Šachový týdeník

vydavatel: občanské sdružení Pražská šachová společnost, Sudoměřská 8, Praha 3 • prazska.sachova@gmail.com

šéfredaktor: Pavel Matocha (tel: 603 861 533, e-mail: pavel.matocha@gmail.com)

výkonný redaktor: Václav Pech (tel: 777 275 621, e-mail: vasek.pech@gmail.com)

sazba a grafická úprava: Jan Reich (e-mail: honza.reich@gmail.com)

jazykový korektor: Jan Mácha